

2.11.2015

**KANSAINVÄLISEN SUOJELUN PERUSTEELLA MYÖNNETTÄVIEN
OLESKELULUPIEN EDELLYTUSTEN TARKISTAMINEN****Asettamis päätös**

Sisäministeriö on tänään asettanut lainsäädäntöhankkeen, jonka tehtävänä on kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien edellytysten tarkentaminen erityisesti humanitaarisen suojelun perusteella myönnettävän oleskeluluvan osalta. Lisäksi hankkeessa tarkennetaan oleskeluluvan käsittelystä perittävää maksua koskevaa sääntelyä.

Toimikausi

Hanke asetetaan 2.11.2015 - 31.1.2016 väliseksi ajaksi. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle viimeistään tammikuussa 2016.

Tausta

Kansainvälistä suojelua hakeneelle voidaan myöntää joko ulkomaalaislain 87 §:n mukainen turvapaikka, lain 88 §:n mukainen oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella taikka lain 88 a §:n mukainen oleskelulupa humanitaarisen suojelun perusteella. Kaikissa näissä on kyse kansainvälisen suojelun myöntämisestä. Turvapaikan ja toissijaisen suojelun perusteella myönnettävän oleskeluluvan edellytykset perustuvat Euroopan unionin määritelmädirektiivin (2011/95/EU) ja turvapaikka myös Yhdistyneiden kansakuntien pakolaissopimuksen (SopS 77-78/1968) asettamiin velvoitteisiin. Sen sijaan humanitaarista suojelua koskeva oleskeluluvan edellytykset eivät perustu Euroopan unionin tai kansainvälisiin velvoitteisiin vaan taustalla on kansallinen ratkaisu. Mahdollisuus myöntää oleskelulupa humanitaarisen suojelun perusteella on sisällytetty ulkomaalaislakiin edellä mainitun määritelmädirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Tuolloin katsottiin, että pelkästään direktiiviin perustuva sääntely ei riittävässä määrin ota huomioon tilanteita, joissa ei varsinaisesti ole kyse yksilön henkilökohtaisesti kohdistuvasta uhasta tai vaarasta, mutta maan yleinen tilanne esimerkiksi aseellisen selkkauksen tai ympäristökatastrofin vuoksi puoltaa suojelun myöntämistä. Direktiivin täytäntöönpanon jälkeisessä oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että toissijaisen suojelun myöntämisen kynnys voi poikkeuksellisesti ylittyä pelkästään alueen turvallisuustilanteen vuoksi.

Oleskeluluvan käsittelystä perittävä maksuja jää käytännössä tällä hetkellä saamatta, koska kaikki hakijat eivät henkilökohtaisesti paikan päällä niin sanotun paperihakemuksen jättäessään suorita käsittelymaksua kehotuksesta huolimatta. Vakiintunut tulkinta on ollut, että maksu tulisi suorittaa heti hakemuksen jättämisen vaiheessa. Koska laista on puuttunut säännös käsittelymaksun suorittamisesta, on kuitenkin katsottu hallinnolliseksi velvoitteeksi aloittaa hakemuksen käsittely, vaikka maksua ei ole suoritettu.

Tavoitteet ja tehtävä

Hankkeen tavoitteena on valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotta Suomen kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien edellytykset vastaisivat EU-sääntelyä. Tarkoituksena on, että Suomen lainsäädäntö ei olisi tältä osin suopeampi muihin EU-maihin verrattuna. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa humanitaarisen suojelun perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevan, ulkomaalaislain 88 a §:n kumoamista.

Hankkeen tavoitteena on myös tehostaa oleskeluluvan käsittelystä perittävien maksujen perintää. Ulkomaalaislakia muutettaisiin siten, että myös henkilökohtaisesti

2.11.2015

paikan päällä jätetyn, niin sanotun paperihakemuksen käsitteleminen alkaa vasta, kun oleskeluluvan käsittelymaksu on suoritettu. Vastaavanlainen sääntely on jo voimassa sähköisesti jätettävien oleskelulupahakemusten osalta.

Organisointi

Hankkeen valmistelusta vastaa erityisasiantuntija Elina Immonen sisäministeriön maahanmuutto-osastolta. Valmisteluun osallistuu myös lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola. Hankkeen tekninen sihteeri on säädösvalmisteluavustaja Tiina Pelkonen.

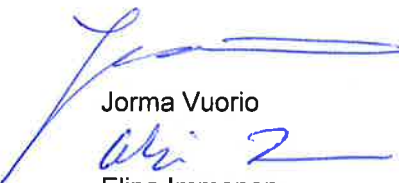
Kustannukset ja rahoitus

Valmistelu tehdään virkatyönä. Sisäministeriössä kustannukset (työaika) kohdennetaan toiminnolle lakien ja asetusten valmistelu 2000 520 100.

Osastopäällikkö,

ylijohtaja

Erityisasiantuntija

Jorma Vuorio

Elina Immonen

Tiedoksi

Sisäministeri Petteri Orpo
Kansliapäällikkö Päivi Nerg
Erityisavustaja Mikko Kortelainen
Erityisavustaja Ville Valkonen
SM/MMO esittelijät